Broszura informacyjna dla beneficjentów pomocy PROW 2014-2020 – poradnik jak unikać najczęściej popełnianych błędów

Warszawa, dnia 21 września 2015 r.

Spis treści

Wprowadzenie 4
1. **Działanie: Transfer wiedzy i działalność informacyjna** 5
1.1 Wsparcie dla działań w zakresie kształcenia zawodowego i nabywania umiejętności 5
1.2 Wsparcie dla projektów demonstracyjnych i działań informacyjnych 5
2. Działanie: Usługi doradcze, usługi z zakresu zarządzania gospodarstwem rolnym i usługi z zakresu zastępstw 5
2.1 Wsparcie korzystania z usług doradczych 5
2.3 Wsparcie dla szkolenia doradców 5
3. Działanie: Systemy jakości produktów rolnych i środków spożywczych 5
3.1 Wsparcie na przystępowanie do systemów jakości 5
3.2 Wsparcie działań informacyjnych i promocyjnych realizowanych przez grupy producentów na rynku wewnętrznym 5
4. Działanie: Podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich 5
7.2 Wsparcie inwestycji związanych z tworzeniem, ulepszaniem lub rozbudową wszystkich rodzajów małej infrastruktury, w tym inwestycji w energię odnawialną i w oszczędzanie energii 5
7.4 Wsparcie inwestycji w tworzenie, ulepszanie i rozwijanie podstawowych usług lokalnych dla ludności wiejskiej, w tym rekreacji, kultury, i powiązanej infrastruktury 5
7.6 Wsparcie badań i inwestycji związanych z utrzymaniem, odbudową i poprawą stanu dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego wsi, krajobrazu wiejskiego i miejsc o wysokiej wartości przyrodniczej, w tym dotyczące powiązanych aspektów społeczno-gospodarczych oraz środków w zakresie świadomości środowiskowej 5
5. Działanie: Wsparcie dla rozwoju lokalnego w ramach inicjatywy LEADER (RLKS - rozwój lokalny kierowany przez społeczność) 5
19.1 Wsparcie przygotowawcze 5
19.2 Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność (Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju) 5
19.3 Przygotowanie i realizacja działań w zakresie współpracy z lokalną grupą działania (Wdrażanie projektów współpracy) 5
19.4 Wsparcie na rzecz kosztów bieżących i aktywizacji (Wsparcie kosztów bieżących i aktywizacji) . 6
6. Działanie: Inwestycje w środki trwałe 6
4.1 Wsparcie inwestycji w gospodarstwach rolnych 6
4.3 Wsparcie na inwestycje związane z rozwojem, modernizacją i dostosowywaniem rolnictwa i leśnictwa (Scalanie gruntów) 6
7. Działanie: Przywracanie potencjału produkcji rolnej zniszczonego w wyniku klęsk żywiołowych i katastrof oraz wprowadzanie odpowiednich środków zapobiegawczych 6
5.1 Wsparcie inwestycji w środki zapobiegawcze, których celem jest ograniczanie skutków prawdopodobnych klęsk żywiołowych, niekorzystnych zjawisk klimatycznych i katastrof (Inwestycje zapobiegające zniszczeniu potencjału produkcji rolnej) 7
5.2 Wsparcie inwestycji w odtwarzanie gruntów rolnych i przywracanie potencjału produkcji rolnej zniszczonego w wyniku klęsk żywiołowych, niekorzystnych zjawisk klimatycznych i katastrof (Inwestycje odtwarzające potencjał produkcji rolnej) 7
8. Działanie: Rozwój gospodarstw i działalności gospodarczej 7
6.1 Pomoc w rozpoczęciu działalności gospodarczej na rzecz młodych rolników 7
(Premie dla młodych rolników) 7
6.2 Pomoc na rozpoczęcie pozarolniczej działalności gospodarczej na obszarach wiejskich (Premie na rozpoczęcie działalności poza rolniczej) 7
6.4 Wsparcie inwestycji w tworzenie i rozwój działalności pozarolniczej (Rozwój przedsiębiorczości - rozwój usług rolniczych) 7
4.2 Wsparcie inwestycji w przetwarzanie produktów rolnych, obrót nimi lub ich rozwój 8
(Przetwórstwo i marketing produktów rolnych) 8
9. Działanie: Inwestycje w rozwój obszarów leśnych i poprawę żywotności lasów 9
10. Działanie: Tworzenia grup i organizacji producentów 10
9.1 Tworzenie grup i organizacji producentów w rolnictwie i leśnictwie 10

11. Działanie: Rolnictwo ekologiczne oraz działanie rolno-środowiskowo- klimatyczne 10
12. Działanie: Płatności dla obszarów z ograniczeniami naturalnymi lub innymi szczególnymi ograniczeniami (płatność ONW) 11
13. Działanie: Współpraca - *Wsparcie tworzenia i działania grup operacyjnych EPI na rzecz wydajnego i zrównoważonego rolnictwa (Współpraca w ramach grup EPI)* 11
14. Działanie: Pomoc techniczna z inicjatywy państw członkowskich..... 12

Wprowadzenie

Celem powstania broszury jest redukcja błędów popełnianych przez wnioskodawców i beneficjentów działań/poddziałań Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020.

Błędy popełniane przez wnioskodawców i beneficjentów w poprzednim okresie programowania zostały w wyniku analizy posiadanych przez Agencję informacji zebrane i przypisane do poniższych typów błędów:

- błędy formalne (wnioski niekompletne/niepoprawnie wypełnione);
- nieznajomość przepisów prawa oraz zasad przyznawania pomocy;
- niespełnienie kryteriów dostępu niezbędnych do przyznania pomocy;
- rozbieżność między stanem deklarowanym (umową, wnioskiem) a stanem faktycznym;
- błędy dotyczące identyfikacji kosztów inwestycji;
- błędy dotyczące postępowań ofertowych;
- błędy dotyczące zamówień publicznych;
- niedotrzymanie zobowiązań.

Przeprowadzona analiza pozwoliła stwierdzić, iż błędy popełniane były przez wnioskodawców i beneficjentów na wszystkich etapach obsługi operacji tj. na etapie weryfikacji wniosku o przyznanie pomocy, na etapie weryfikacji wniosku o płatność oraz na etapie kontroli ex-post.

W wyniku przeprowadzonej analizy stwierdzono, iż najwięcej popełnianych błędów przez beneficjentów występuje na etapie wypełniania formularza wniosku. Do tego typu błędów zakwalifikowano błędy formalne związane z niepoprawnym lub niekompletnym wypełnieniem wniosku lub załączników do wniosku. Stwierdzane w tym zakresie błędy wskazują na nieprawidłowe działanie beneficjenta i wynikają m. in. z niewystarczającej znajomości instrukcji wypełniania wniosków oraz braku staranności i rzetelności w przygotowaniu dokumentów aplikacyjnych. Błędy zidentyfikowane w tym obszarze skutkują m. in. na koniecznością wzywania wnioskodawców do uzupełnień, ograniczają możliwości przeprowadzania kontroli krzyżowych lub weryfikacji dostępnych wnioskodawcy limitów, utrudniają ocenę racjonalności planowanych do poniesienia kosztów, wysokości pomocy, a tym samym wydłużają ocenę wniosków i mogą być powodem odmowy przyznania pomocy.

Kolejnym obszarem wyróżnionym pod względem częstotliwości występowania są błędy związane z niespełnieniem kryteriów dostępu do przyznania pomocy oraz rozbieżności pomiędzy stanem deklarowanym (umową, wnioskiem) a stanem faktycznym.

Również znaczną ilość prezentują błędy związane z nieznajomością przepisów prawa i zasad przyznawania pomocy oraz błędy dotyczące identyfikacji kosztów inwestycji.

Pozostałe błędy stanowią mniej liczną grupę i są to: błędy dotyczące postępowań w zakresie zamówień publicznych, błędy dotyczące postępowań ofertowych oraz błędy związane z niedotrzymaniem zobowiązań.

Poniżej przedstawiono wskazówki dla beneficjentów mające na celu uniknięcie błędów przy ubieganiu się o pomoc w ramach poddziałań PROW 2014-2020.

1. Działanie: Transfer wiedzy i działalność informacyjna

1.1 Wsparcie dla działań w zakresie kształcenia zawodowego i nabywania umiejętności

1.2 Wsparcie dla projektów demonstracyjnych i działań informacyjnych

2. Działanie: Usługi doradcze, usługi z zakresu zarządzania gospodarstwem rolnym i usługi z zakresu zastępstw

2.1 Wsparcie korzystania z usług doradczych

2.3 Wsparcie dla szkolenia doradców

3. Działanie: Systemy jakości produktów rolnych i środków spożywczych

3.1 Wsparcie na przystępowanie do systemów jakości

3.2 Wsparcie działań informacyjnych i promocyjnych realizowanych przez grupy producentów na rynku wewnętrznym

4. Działanie: Podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich

7.2 Wsparcie inwestycji związanych z tworzeniem, ulepszaniem lub rozbudową wszystkich rodzajów małej infrastruktury, w tym inwestycji w energię odnawialną i w oszczędzanie energii

7.4 Wsparcie inwestycji w tworzenie, ulepszanie i rozwijanie podstawowych usług lokalnych dla ludności wiejskiej, w tym rekreacji, kultury, i powiązanej infrastruktury

7.6 Wsparcie badań i inwestycji związanych z utrzymaniem, odbudową i poprawą stanu dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego wsi, krajobrazu wiejskiego i miejsc o wysokiej wartości przyrodniczej, w tym dotyczące powiązanych aspektów społeczno-gospodarczych oraz środków w zakresie świadomości środowiskowej

5. Działanie: Wsparcie dla rozwoju lokalnego w ramach inicjatywy LEADER (RLKS - rozwój lokalny kierowany przez społeczność)

19.1 Wsparcie przygotowawcze

19.2 Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność (Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju)

19.3 Przygotowanie i realizacja działań w zakresie współpracy z lokalną grupą działania (Wdrażanie projektów współpracy)

19.4 Wsparcie na rzecz kosztów bieżących i aktywizacji (Wsparcie kosztów bieżących i aktywizacji)

Beneficjent w celu uniknięcia błędów powinien:

- zapoznać się z rozporządzeniem wykonawczym Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi dotyczącym działania/poddziałania;
- zapoznać się z instrukcją wypełniania wniosku
- wypełniać wniosek starannie i rzetelnie;
- wypełniać wszystkie wymagane pola we wniosku;
- dołączać do wniosku wymagane załączniki;
- korzystać z aktualnych formularzy wniosków oraz instrukcji ich wypełniania;
- korzystać ze szkoleń organizowanych przez Agencje Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa oraz podmioty wdrażające;
- korzystać z usług doradczych;
- informować podmioty wdrażające działania o wszelkich zmianach w realizacji operacji;
- postępować zgodnie z wezwaniami do uzupełnień wyjaśnień przesyłanymi przez podmioty wdrażające działania;
- zapoznać się z warunkami ogłaszanych konkursów (w przypadku działania 1.1. i 1.2) i zamówień na realizację operacji (w przypadku działania 2.1 i 2.3);
- przedstawiać do refundacji dokumenty, które są rzetelne i odzwierciedlają stan faktyczny zrealizowanej operacji;
- zapoznać się z ustawą Prawo zamówień publicznych i przeprowadzać postępowanie zgodnie z przepisami ustawy Pzp;
- dbać aby dane z wniosków o płatność miały odzwierciedlenie w realizowanej operacji;
- prowadzić wyodrębnioną rachunkowość w ramach zrealizowanej operacji;
- ponieść koszty realizacji operacji zgodnie z obowiązującymi przepisami jak również z postanowieniami umowy;
- zapoznać się i postępować zgodnie z treścią załącznika III rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) nr 808/2014 z dnia 17 lipca 2014 r. ustanawiającego zasady stosowania rozporządzenia Parlamentu Europejskiego z dnia 17 lipca 2014 r. ustanawiającego zasady stosowania wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW), która w sposób opisowy została przedstawiona w „Księdze wizualizacji znaku PROW 2014-2020, opublikowanej na stronie internetowej Ministerstwa RiRW.

6. Działanie: Inwestycje w środki trwałe

4.1 Wsparcie inwestycji w gospodarstwach rolnych

4.3 Wsparcie na inwestycje związane z rozwojem, modernizacją i dostosowywaniem rolnictwa i leśnictwa (Scalanie gruntów)

7. Działanie: Przywracanie potencjału produkcji rolnej zniszczonego w wyniku klęsk żywiołowych i katastrof oraz wprowadzanie odpowiednich środków zapobiegawczych

5.1 Wsparcie inwestycji w środki zapobiegawcze, których celem jest ograniczanie skutków prawdopodobnych klęsk żywiołowych, niekorzystnych zjawisk klimatycznych i katastrof (Inwestycje zapobiegające zniszczeniu potencjału produkcji rolnej)

5.2 Wsparcie inwestycji w odtwarzanie gruntów rolnych i przywracanie potencjału produkcji rolnej zniszczonego w wyniku klęsk żywiołowych, niekorzystnych zjawisk klimatycznych i katastrof (Inwestycje odtwarzające potencjał produkcji rolnej)

8. Działanie: Rozwój gospodarstw i działalności gospodarczej

6.1 Pomoc w rozpoczęciu działalności gospodarczej na rzecz młodych rolników (Premie dla młodych rolników).

6.2 Pomoc na rozpoczęcie pozarolniczej działalności gospodarczej na obszarach wiejskich (Premie na rozpoczęcie działalności poza rolniczej)

6.4 Wsparcie inwestycji w tworzenie i rozwój działalności pozarolniczej (Rozwój przedsiębiorczości -rozwój usług rolniczych)

Beneficjent w celu uniknięcia błędów powinien:

- zapoznać się z instrukcją wypełniania wniosku,
- wypełniać wniosek starannie i rzetelnie;
- zapoznać z informacjami na temat niezbędnych załączników oraz ustalenie przed wypełnieniem wniosku czasu niezbędnego do pozyskania załączników w instytucji, a w szczególności załączników takich jak:
  - dokumentacja inwestycji budowlanych (projektu budowlanego, decyzji, zezwoleń),
  - Biznes Plan,
  - dokumentacja potwierdzająca tytuł prawny do gospodarstwa/nieruchomości lub posiadanych kwalifikacji zawodowych,
  - wypis z rejestru gruntów/ zaświadczenia o zameldowaniu na pobyt czasowy,
  - dokumentacja potwierdzająca ubezpieczenie majątku produkcyjnego,
  - wypis/odpis z KRS,
  - dowody zapłaty/ sprawozdania z realizacji operacji,
  - pozwolenie na użytkowanie,
  - kosztorysy powykonawcze;
- zweryfikować wszystkie dane identyfikacyjne po wypełnieniu wniosku pod kątem ich zgodności z dokumentami źródłowymi, poprawność wpisania danych dotyczących parametrów zakupionej maszyny/urządzenia lub protokołów odbiorów robót/ montażu/ rozruchu maszyn, dokonane wyliczenia kosztów kwalifikowanych przed złożeniem wniosku;
- realizować zakres rzeczowy operacji określony w umowie o przyznania pomocy/postanowieniach umowy;
- w przypadku, gdy planowane koszty przekraczają ceny rynkowe należy powtórnie przeprowadzić całe postępowanie ofertowe (wybór najkorzystniejszej spośród złożonych ofert powinien być dokonany w oparciu o ustalone w zapytaniu ofertowym kryteria oceny i powinien być udokumentowany protokołem postępowania o udzielenie zamówienia);
- złożyć dokumenty potwierdzające przyrost zatrudnienia.
- korzystać ze szkoleń organizowanych przez Agencje Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa oraz podmioty wdrażające;

W upublicznionym zapytaniu ofertowym nie wolno pominąć wskazania (dot. działania 4.1):

- warunków udziału w postępowaniu,
- kryteriów oceny oferty,
- informacji o wagach punktowych lub procentowych przypisanych do poszczególnych kryteriów oceny oferty,
- opisu sposobu przyznawania punktacji za spełnienie danego kryterium oceny oferty,
- zapoznać się i postępować zgodnie z treścią załącznika III rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) nr 808/2014 z dnia 17 lipca 2014 r. ustanawiającego zasady stosowania rozporządzenia Parlamentu Europejskiego z dnia 17 lipca 2014 r. ustanawiającego zasady stosowania wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW), która w sposób opisowy została przedstawiona w „Księdze wizualizacji znaku PROW 2014-2020, opublikowanej na stronie internetowej Ministerstwa RiRW.

4.2 Wsparcie inwestycji w przetwarzanie produktów rolnych, obrót nimi lub ich rozwój (Przetwórstwo i marketing produktów rolnych)

Beneficjent w celu uniknięcia błędów powinien:

- zapoznać się z założeniami programowymi oraz z treścią instrukcji wypełniania wniosków;
- uważnie czytać wszystkie pojawiające się komunikaty oraz wypełniać wniosek we wszystkich polach dotyczących wnioskodawcy i planowanej przez niego operacji. Poszczególne pola formularza należy wypełniać w wymaganym formacie danych: tekstowym, liczbowym lub poprzez zaznaczenie znakiem „x”;
- koszty kwalifikowalne należy podać z dokładnością do pełnych złotych w zaokrągleniu w dół, natomiast wnioskowaną kwotę pomocy należy podać z dokładnością do dwóch miejsc po przecinku;
- ponoszenie kosztów może następować wyłącznie w formie rozliczenia bezgotówkowego przeprowadzonego poleceniem przelewu;
- mieć na uwadze, że koszty związane z zakupem nieruchomości, zakupem maszyn i urządzeń używanych oraz podatku od towarów i usług VAT nie są kosztami kwalifikowalnymi;
- dokumenty sporządzać na formularzach udostępnionych przez ARiMR (np. Oświadczenie MŚP, Biznes Plan), w wyznaczonych do tego miejscach, czytelnie własnoręcznie podpisane przez wnioskodawcę;
- dołączać do wniosku dokumenty aktualne tj. takie, w których sprawdzone zostało czy zawarte dane są prawdziwe i zgodne ze stanem faktycznym;
- w przypadku operacji o charakterze budowlanym (zgodnie z ustawą Prawo budowlane lub Prawo wodne) należy załączyć ostateczne pozwolenie na budowę. Należy mieć na uwadze, że uzyskanie decyzji o pozwoleniu na budowę wymaga często długiego okresu oczekiwania, gdyż decyzja ta wymaga wykonania stosownych uzgodnień lub uzupełnień – najczęściej okres ten jest nie krótszy niż jeden miesiąc. Planując wystąpienie z wnioskiem o przyznanie pomocy należy więc uwzględnić czas niezbędny do wykonania i uzgodnienia projektu budowlanego, czas na wydanie decyzji o pozwoleniu na budowę oraz dodatkowo czas, w którym decyzja stanie się ostateczna (najczęściej 21 dni). Z wnioskiem o wydanie

decyzji o pozwoleniu na budowę należy wystąpić odpowiednio wcześnie, a nie dopiero w dniu składania wniosku o przyznanie pomocy;

- należy mieć na uwadze, że Agencja wypłaca środki finansowe z tytułu pomocy, jeżeli Beneficjent zrealizował operację lub jej etap, w tym poniósł związane z tym koszty, zgodnie z warunkami określonymi w rozporządzeniu i w umowie (naruszenie ww. warunków może spowodować obniżenie wypłaconej kwoty pomocy bądź odmowę wypłaty);
- mieć na uwadze, że składanie podrobionych, przerobionych, nierzetelnych lub stwierdzających nieprawdę dokumentów lub oświadczeń, wiąże się z utratą, bądź obowiązkiem zwrotu przyznanej pomocy;
- określając zakres rzeczowy inwestycji należy brać pod uwagę ograniczenia wynikające z dostępnego katalogu kosztów dla Poddziałania 4.2. Każdy przedstawiony do refundacji koszt musi być ujęty na liście kosztów kwalifikowanych. Sporządzona kalkulacja kosztów nie może uwzględniać m.in. nabycia nieruchomości, rzeczy używanych czy podatku od towarów i usług (VAT);
- rozliczając operację należy pamiętać, aby nie przedstawiać do refundacji niepoprawnych pod względem formalnym, dokumentów księgowych, które wystawiono niezgodnie z obowiązującymi przepisami prawa (np. po upływie ustawowego terminu na wystawienie faktury, z błędną datą sprzedaży);
- pamiętać o obowiązku potwierdzania wysyłania zapytań ofertowych oraz przeprowadzaniu postępowań również w odniesieniu do kosztów ogólnych;
- pamiętać o upublicznieniu ofert oraz przeprowadzeniu postępowania ofertowego bez stosowania jakichkolwiek ograniczeń w dostępie do informacji o ofercie w celu zapewnienia konkurencyjnego wyboru wykonawców;
- dokonać rzetelnego badania rynku, tak aby koszty zaplanowane na podstawie przykładowych ofert faktycznie odzwierciedlały cenę rynkową;
- nie należy pozyskiwać ofert od wykonawców, którzy w zakresie działalności nie mają danego rodzaju usług;
- przy wyborze dostawców/wykonawców należy bezwzględnie unikać powiązań osobowo/kapitałowych;
- przed podpisaniem umowy przyznania pomocy (vide złożenie wniosku o przyznanie pomocy) zapoznać się z jej treścią, w tym szczególnie z zapisami dotyczącymi zobowiązań, jakie ciążyć będą po zakończeniu inwestycji i jej rozliczeniu. Mieć pewność, iż będzie się w stanie wywiązać z tych zobowiązań;
- pamiętać o tym, iż poniesienie kosztów kwalifikowalnych wymaga właściwego udokumentowania, co się wiąże z koniecznością gromadzenia oryginałów faktur lub innych dokumentów księgowych o równoważnej wartości dowodowej oraz dowodów zapłaty. Prowadzenie na bieżąco zestawienia faktur i innych dokumentów księgowych ułatwi rozliczenie operacji.

9. Działanie: Inwestycje w rozwój obszarów leśnych i poprawę żywotności lasów

Beneficjent w celu uniknięcia błędów powinien:

- zapoznać się z rozporządzeniem wykonawczym Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi dotyczącym działania/poddziałania;
- korzystać z aktualnych formularzy wniosków oraz instrukcji ich wypełnienia dostępnych w: biurach powiatowych, oddziałach regionalnych, na stronie internetowej ARiMR;
- zapoznać się z instrukcją wypełniania wniosku;

- wypełnić wniosek starannie i rzetelnie;
- wypełnić wszystkie wymagane pola we wniosku;
- uczestniczyć w szkoleniach organizowanych przez ARiMR, w konsultacjach organizowanych przez zespoły eksperckie przy wojewódzkich ośrodkach doradztwa rolniczego (ODR);
- korzystać z materiałów informacyjnych zamieszczanych na stronach internetowych www.arimr.gov.pl , www.minrol.gov.pl, broszur i ulotek;
- wykorzystywać aktualny materiał graficzny udostępniany lub przesyłany przez ARiMR wraz z kartą informacyjną, dotyczący zalesianych działek;
- prawidłowo wykonywać zabiegi pielęgnacyjne umożliwiające uzyskanie upraw udanych oraz prowadzić rejestr zabiegów pielęgnacyjnych;
- stale monitorować zalesioną powierzchnie;
- kontaktować się z wydziałami starostw powiatowych odpowiedzialnych za gospodarkę leśną.

10.Działanie: Tworzenia grup i organizacji producentów

9.1 Tworzenie grup i organizacji producentów w rolnictwie i leśnictwie

Beneficjent w celu uniknięcia błędów powinien:

- zapoznać się z rozporządzeniem wykonawczym Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi dotyczącym działania/poddziałania;
- zapoznać się z instrukcją wypełniania wniosku, z informacjami dotyczącymi katalogu osób, które mogą ubiegać się o przyznanie pomocy oraz z informacjami na temat niezbędnych załączników oraz ustalenie przed wypełnieniem wniosku czasu niezbędnego do pozyskania załączników;
- wypełnić wniosek starannie i rzetelnie;
- wypełnić wszystkie wymagane pola we wniosku;
- zweryfikować wszystkie dane identyfikacyjne po wypełnieniu wniosku pod kątem ich zgodności z dokumentami źródłowymi, wpisywać prawidłowo dane identyfikacyjne beneficjenta;
- zweryfikować przeliczenia rachunkowe zawarte we wniosku;
- dokładnie analizować ogłoszenia o naborach;
- dotrzymać obowiązku realizacji biznesplanu w powiązaniu z wypłatą ostatniej płatności;
- uczestniczyć w szkoleniach organizowanych przez ARiMR, w konsultacjach organizowanych przez zespoły eksperckie przy wojewódzkich ośrodkach doradztwa rolniczego (ODR);
- korzystać z materiałów informacyjnych zamieszczanych na stronach internetowych www.arimr.gov.pl , www.minrol.gov.pl, broszur i ulotek;
- korzystać ze szkoleń organizowanych przez ARiMR

11. Działanie: Rolnictwo ekologiczne oraz działanie rolno-środowiskowo- klimatyczne

Beneficjent w celu uniknięcia błędów powinien:

- wykorzystywać aktualny materiał graficzny udostępniany lub przesłany przez ARiMR wraz z kartą informacyjną, dotyczącą działek rolnych deklarowanych do przyznania płatności rolno-środowiskowo- klimatycznej lub ekologicznej;

- korzystać z materiałów informacyjnych zamieszczanych na stronach internetowych www.arimr.gov.pl, www.minrol.gov.pl, broszur i ulotek;
- uczestniczyć w szkoleniach prowadzonych przez ARiMR oraz konsultacjach organizowanych przez zespoły eksperckie przy wojewódzkich ośrodkach doradztwa rolniczego (ODR);

12. Działanie: Płatności dla obszarów z ograniczeniami naturalnymi lub innymi szczególnymi ograniczeniami (płatność ONW)

Beneficjent w celu uniknięcia błędów powinien:

- wykorzystywać aktualny materiał graficzny udostępniany lub przesłany przez ARiMR wraz z kartą informacyjną, dotyczącą działek rolnych deklarowanych do przyznania płatności rolno-środowiskowo- klimatycznej lub ekologicznej;
- korzystać z materiałów informacyjnych zamieszczanych na stronach internetowych www.arimr.gov.pl, www.minrol.gov.pl, broszur i ulotek;
- uczestniczyć w szkoleniach organizowanych przez ARiMR oraz w konsultacjach organizowanych przez zespoły eksperckie przy wojewódzkich ośrodkach doradztwa rolniczego (ODR);
- zapoznać się z Wykazem obszarów ONW określonym w załączniku do rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 11 marca 2009 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania „Wspieranie gospodarowania na obszarach górskich i innych obszarach o niekorzystnych warunkach gospodarowania (ONW)" objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007–2013 (Dz. U. Nr 40, poz. 329, z późn. zm.) - zamieszczonego na stronie internetowej administrowanej przez ARiMR.

13. Działanie: Współpraca - *Wsparcie tworzenia i działania grup operacyjnych EPI na rzecz wydajnego i zrównoważonego rolnictwa (Współpraca w ramach grup EPI)*

Beneficjent w celu uniknięcia błędów powinien:

- zapoznać się z rozporządzeniem wykonawczym Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi dotyczącym działania/poddziałania;
- zapoznać się z instrukcją wypełniania wniosku;
- realizować operacje zgodnie z postanowieniami umowy;
- dołączyć do wniosku wymagane załączniki;
- korzystać ze szkoleń organizowanych przez Agencje Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa oraz podmioty wdrażające;
- korzystać z usług doradczych;
- informować podmioty wdrażające działania o wszelkich zmianach w realizacji operacji;
- postępować zgodnie z wezwaniami do uzupełnień wyjaśnień przesyłanymi przez podmioty wdrażające działania;
- realizować operacje zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa oraz postanowieniami umowy o przyznanie pomocy;
- staranie dobrać skład podmiotowy grupy operacyjnej pod kątem przewidywanych zadań do realizacji, gdyż to decyduje o powodzeniu w realizacji zwłaszcza długich i złożonych operacji;
- zapewnić w umowie ustanawiającej grupę operacyjną jasny podział odpowiedzialności za zadania wykonywane w ramach operacji, zobowiązania wynikające z realizacji zasad trwałości projektu;

- samodzielnie monitorować realizację wieloetapowej operacji w celu wychwycenia wszelkich niepożądanych przeszkód w realizacji jak najwcześniej, a przez to unikać niepowodzenia realizacji operacji i konieczności zwrotu uzyskanych środków;
- zapewnić zarówno w trakcie realizacji operacji jak też po niej upowszechnianie rezultatów operacji.
- przedstawiać do refundacji dokumenty, które są rzetelne i odzwierciedlają stan faktyczny zrealizowanej operacji;
- ponosić koszty realizacji operacji zgodnie z obowiązującymi przepisami jak również postanowienia umowy;
- zapoznać się z ustawą Prawo zamówień publicznych i przeprowadzić postępowanie zgodnie z przepisami ustawy Pzp;
- dbać aby dane z wniosków o płatność miały odzwierciedlenie w realizowanej inwestycji;
- przestrzegać zobowiązań zawartych w umowie przyznania pomocy;
- prowadzić wyodrębnioną rachunkowość ramach zrealizowanej operacji;
- zapoznać się i postępować zgodnie z treścią załącznika III rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) nr 808/2014 z dnia 17 lipca 2014 r. ustanawiającego zasady stosowania rozporządzenia Parlamentu Europejskiego z dnia 17 lipca 2014 r. ustanawiającego zasady stosowania wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW), która w sposób opisowy została przedstawiona w „Księdze wizualizacji znaku PROW 2014-2020, opublikowanej na stronie internetowej Ministerstwa RiRW.

14. Działanie: Pomoc techniczna z inicjatywy państw członkowskich

Beneficjent w celu uniknięcia błędów powinien:

- wypełnić wniosek i załączniki zgodnie z instrukcją;
- dokładnie weryfikować dane identyfikacyjne oraz dane rachunkowe;
- szczegółowo przygotować sprawozdanie z realizacji operacji;
- dołączyć wszystkie wymagane załączniki, w szczególności należy pamiętać o dowodach zapłaty za poniesione koszty;
- dbać o poprawną formalną przedstawianych do refundacji dokumentów księgowych;
- realizować zadania informacyjno-promocyjne zgodnie z zasadami wizualizacji znaku PROW 2014-2020. Przedstawiać do refundacji koszty, które są ujęte na liście kosztów kwalifikowanych oraz których wartość nie przewyższa wartości kosztów wskazanych w zasadach korzystania z pomocy technicznej.

W przypadku, gdy po zrealizowaniu operacji koszty przedstawione w zawartej umowie pomocy różnią się od planowanych do przedstawienia we wniosku o płatność pomocy należy dokonać aneksowania zawartej umowy, tak by zniwelować powstałe rozbieżności. Również istotną kwestią realizowania operacji w ramach pomocy technicznej jest zlecanie wykonania robót/dostaw/usług z zachowaniem zasady konkurencyjnego wyboru wykonawców, zarówno poprzez stosowanie ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2013 r., poz. 907 z późn. zm.), jak również zasad określonych w załączniku do rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania oraz wypłaty pomocy technicznej w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020.